

Yttrande från Sverok
20160617

Ku2016/00504/D

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Sverok svarar på:

Låt fler forma framtiden!

Palett för ett stärkt civilsamhälle! SOU 2016:13

Ku2016/00504/D

Sammanfattning

I svaret lyfter vi främst våra 101 000 medlemmar och 3600 föreningars behov, men även våra egna som förbund, i förhållande till utredningen. Förutom ungas perspektiv lyfter vi även behoven från verksamheten som utgörs av spelkultur och populärkultur. Det viktigaste poängerna i vårt remissvar handlar om likvärdighet för föreningars villkor oavsett vilken verksamhet som bedrivs samt finansiering.

4.2.1 Kunskapsbrist hos det offentliga

Vi ställer oss helhjärtat bakom förslaget! Det är ett vanligt återkommande problem att tjänstepersoner inom det offentliga ser med lika ögon på privata och ideella aktörer, vilket leder till att de ofta ställer samma krav och håller samma förväntningar på dem båda exempelvis vad gäller förmåga att betala hyror.

Till skillnad från texten upplever våra föreningar däremot till vardags främst en problematik på kommunal och regional nivå där kunskapen om det civila samhället oftast är väldigt begränsad. Begränsad i det avseendet att det ofta uppstår ett tunnelseende där en viss typ av organisationer får uppmärksamhet och är normerande för den typen av stöd som erbjuds. Exempelvis är nästan alla bidragssystem utformade efter hur idrottsrörelsen bedriver verksamhet och alla andra blir subsidiära.

4.2.4 Risken att en prioritering av utförarrollen påverkar röstbärrrollen negativt

Vi ser utvecklingen mot mer och mer projektstyrd finansiering som negativ och vill understyrka bedömningen att organisationsbidrag är viktiga. Det finns självklart en större möjlighet till nogsam uppföljning och återkoppling när medel delas ut i projektform, men frågan är vad som försakas. I dagsläget ägnar vi stor mängd tid och mycket resurser på att leta efter projektbidrag, skriva ansökningar, följa upp projekt och all annan administration som finns i projektkarusellen. Detta är tid som hade kunnat ägnas åt verksamhet, åt att uppfylla vårt egentliga uppdrag och existensberättigande. Vi ser med oroade ögon på utvecklingen där svaret på hur nya problem i samhället där det ideella har en del nästan uteslutande ska lösas med hjälp av projekt. Istället för att använda de uppbyggda strukturer och föreningar är go-to-lösningen att alltid bygga nytt med projekt. Det känns på något sätt som ett diskvalificerande att konstant förkasta det uppbyggda för att hitta på nytt och producera ännu en metodbok.

En gyllene medelväg vore att öronmärka pengar för särskilda satsningar, men låta det bli en del av verksamhetsbidraget. Så att de organisationer som är intresserade av att arbeta med en särskild satsning helt enkelt får alternativet att lägga till det som en del av sitt kommande arbete när organisationsbidraget söks. Det blir fortfarande möjligt att följa upp inför nästa års ansökan och den riktade satsningen blir möjlig, men utan att bygga upp en parallell projektstruktur i organisationerna. Det finns inget som kan uppnås med projektmedel som inte kan uppnås med ekonomisk styrning eller ekonomiska incitament via förordning eller bidragsregler.

På nationell nivå önskar vi alltså att utvecklingen skulle röra sig mot mindre projektbidrag och mer organisationsstöd. Detta så att vi kan ägna vår energi åt att helhjärtat vara den skola för demokratiska medborgare som vi vill vara.

Dessutom önskar vi lyfta LSU:s rapport "[Ungdomsrörelsen i siffror](#)" och behovet av en utökad grundfinansiering till ungdomsrörelsen.

4.2.5 Förutsättningar för civilsamhället att delta i samråd och möten

Vi ser positivt på detta

5.1.1 Samhällets bristande tilltro till och förståelse för civilsamhället

Vi är positiva till bedömningen. Det finns, som det beskrivs i texten, redan nu en rörelse mot en utökad byråkratisering och professionalisering av civilsamhället som skulle eskalera enormt om lagkrav infördes. Detta skulle framförallt slå hårdast mot ungdomsorganisationer. Viktigt att komma ihåg är att vi med många andra har föreningar där den äldsta styrelseledamoten är 9 år.

5.1.2 Bristande kunskap om det civila samhället

Vi ser både bedömning och förslag som positiva.

Däremot vill vi motsäga den beskrivna bilden av att det på annan nivå än den nationella fungerar bra. Idag har vi en enorm ojämlikhet där systemet på kommunal och regional nivå ofta är utarbetat för och av idrottsrörelsen. LSU påvisade redan i sin rapport "Fritidens prislapp" hur detta tog sig form i en ekonomisk snedfördelning men problemen är djupare än så. Det är inte ovanligt att bidragssystem är uppbyggda på ett sådant sätt att gruppen har 3 träffar i veckan á 60 minuter premieras över den grupp som en gång i veckan träffas i 180 minuter.

Det finns överlag en idrottscentrisk syn på civilsamhället på kommunal nivå där alla andra föreningar i allmänhet ofta hamnar i skymundan. Om föreningen dessutom är en

ungdomsförening i det avseendet att den drivs av och för unga är avståndet till och förståelsen från offentligheten större.

5.1.3 Hänsyn tas inte till det civila samhällets särart

Vi ser positivt på detta förslag.

5.1.4 Svårighet att finansiera verksamhet

Vi ser positivt på att utreda kravet på nyskapande. Det är förstås positivt när något nytt skapas men samtidigt blir det väldigt omvänt när alla måste vrida sin projekttid för att den ska bli nyskapande för då kan exempelvis framgångar från andra projekt inte tas tillvara på.

5.1.5 Omfattande administration

Vi ser både bedömningen och förslaget som positivt och ser inte huvudsakligen förenklingen som det huvudsakliga målet utan snarare en ökad tillit gentemot civilsamhällets positiva kraft och förmåga att agera.

Vi ser också att försäljningen av administrativa och verksamhetsnära tjänster mellan ideella föreningar bör vara momsfri.

5.2.4 Regelverket kring resegaranti

Precis som det beskrivs i texten är det orimligt att se resor arrangerade av ideella föreningar för sina egna medlemmar som något som skulle omfattas av resegarantilagen. Varje medlem har samma formella möjlighet till påverkan och också samma ansvar för påverkan av föreningen. Att dessa ärenden blivit av och prövats är ett exempel på hur offentligheten sakta suddar ut gränserna i hur de ser på privat näringsverksamhet kontra ideell medlemsburen verksamhet.

I solidaritet med Scouterna och andra föreningar som omfattas av detta ställer vi oss helhjärtat bakom bedömningens sista del: "Resegarantilagen bör utformas så att kraven inte leder till onödiga merkostnader och administration för föreningar som ordnar verksamhet i form av resor för sina medlemmar."

5.2.10 Fortifikationsverkets markupplåtelse

Vi ser positivt på förslag och bedömning. Vi vill också understryka att det sker stora mängder aktivitet som inte faller under "Idrott och Friluft". Många av våra medlemsföreningar arrangerar lajv, airsoft och paintball på mark som omfattas av Fortifikationsverket. Det vore olyckligt om undantag beviljas och spelkulturen faller bort. Vi vill även understryka behovet av förenkling då majoriteten av våra medlemmar är väldigt unga och det är viktigt att sänka trösklar så mycket som det är möjligt. Allt går alltid att göra lite enklare.

5.3.2 Övergripande hinder finns även på lokal och regional nivå

Detta är oerhört viktigt för oss och det är tråkigt att flera av de förslag som ges i löptexten inte har lyfts fram som skarpa förslag. Framförallt upplever våra föreningar en mycket bristande förståelse för sin verksamhet på flera håll i landet. Lund är lysande exempel på hur kommuner skulle kunna agera. De gjorde om hela sitt stödsystem för att vara bättre anpassat till hur ungdomskulturen ser ut idag samtidigt som de gjorde det hela mer dynamiskt och förberett för framtiden. Även Gävle har gjort flertalet insatser för att bredda sig bortom idrott och traditionella kulturyttringar. Mer om vår och Vi Ungas kontakt med kommuner går att läsa i rapporten "[Hej Kommunen](#)" från 2013.

Vi vill se en politik som främjar ungdomars demokratiska organisering oavsett vilken verksamhet som bedrivs.

5.3.4 Civilsamhället efterfrågar lokaler till låg kostnad

Vi är positiva till bedömningen

5.3.5 Synpunkter på bidragsgivningen

Se svaret för 5.3.2